

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 27 augustus 2024

Onderwerp: Begroting 2025

Kenmerk nr: 2270404/ 2300840

1. Inleiding

De begroting is een belangrijk stuurinstrument voor de provincie Noord-Holland waarin Provinciale Staten de budgettaire kaders voor het jaar 2025 vaststellen. De begroting is als bijlage bij deze Statenvoordracht toegevoegd.

Deze voordracht bevat beslispunten over de begroting 2025, de onderbouwing van deze beslispunten en een analyse op hoofdlijnen van de financiële ontwikkelingen in 2025. De inhoudelijke toelichtingen en analyses zijn te vinden in de begroting zelf. Daarnaast zijn in deze Statenvoordracht de kredieten ter uitvoering van het integraal meerjarenprogramma infrastructuur (iMPI) opgenomen.

De begroting 2025 is per 29 augustus ook als webversie te benaderen via <http://financien.noord-holland.nl/>

Tot slot zenden wij de begroting 2025 na vaststelling door Provinciale Staten conform artikel 195 van de Provinciewet aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Leeswijzer

De begroting bevat veel termen die te maken hebben met de inrichting van de financiële administratie. Om de begroting beter te begrijpen hebben wij een definitie van verschillende termen toegevoegd in de leeswijzer. De belangrijkste term die hierin is opgenomen is de begrote lasten, deze worden aangeduid met een positief bedrag (+/+). Dit bedrag vertegenwoordigt in de begroting het budget dat in de begroting beschikbaar wordt gesteld voor het bereiken van de bijbehorende doelstellingen. De baten worden aangeduid als een negatief bedrag en hebben een -/- teken.

Om zo efficiënt mogelijk te werken en de tabellen leesbaar te houden hebben we waar nodig de tabellen voorzien van een extra toelichting zoals wanneer een min bedrag als positief gelezen moet worden. Ook zijn in de leeswijzer de definities extra toegelicht

2. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

1. De begroting 2025 en meerjarenraming 2026-2028 vast te stellen;

2. De positieve saldi van de jaren 2025 en 2026 aan de algemene reserve toe te voegen ten behoeve van de onzekere beleidsmatige omstandigheden en het negatieve financieringssaldo.
3. De kredieten ter uitvoering van het integraal meerjarenprogramma infrastructuur (iMPI) beschikbaar te stellen.

3. Onderbouwing besluiten op de begroting 2025

Besluit 1: Begroting 2025 en meerjarenraming 2026-2028

Het begrotingsresultaat

Het begrotingsresultaat 2025 bedraagt € 14,5 mln. voordelig. Het meerjarige begrotingssaldo laat een dalende trend zien en loopt terug tot een begrotingsresultaat in 2028 van € 11,3 miljoen nadelig.

Ontwikkeling financieringspositie en kengetallen

Naast de trend van het begrotingssaldo zorgt de financieringsbehoefte, met name als gevolg van de investeringen, ervoor dat de provincie meerjarig een negatieve kasstroom kent. Aangezien de liquide middelen van de provincie beperkt zijn, en wij sinds vorig jaar vreemd vermogen moeten aantrekken om onze activiteiten te financieren, is het zinvol om ook het effect van de begroting op de financieringsbehoefte te analyseren. De kengetallen die daarvoor onder andere gebruikt worden zijn de solvabiliteit en de netto schuldquote. Deze worden toegelicht in de paragraaf risicomanagement en weerstandsvermogen van de begroting. Het beeld dat hieruit naar voren komt baart zorgen. De netto schuldquote stijgt scherp van 86% in 2024 naar 154% in 2028. De solvabiliteit daalt van 52% in 2024 naar 39% in 2028. Het gevolg van deze trend is dat de rentelasten oplopen zoals hierboven benoemd en een steeds groter beslag zullen leggen op de provinciale begroting. Het eventuele besteden van het positieve begrotingssaldo 2025 en 2026 zou deze schuldquote en de rentelasten nog verder doen stijgen.

Ontwikkelingen begrotingssaldo

De negatieve bijstellingen van het begrotingssaldo worden voornamelijk veroorzaakt door de verlaging van het provinciefonds en de actualisatie van de rentelasten. Dit is grotendeels het gevolg van lagere accresen die op hun beurt het gevolg zijn van een lagere loon- en prijsontwikkeling en dat naar verwachting extra geldleningen worden aangetrokken. Zie paragraaf 3.3 financiering van de begroting 2025 voor een specificatie van de ontwikkelingen over de extra geldleningen.

De tabel hieronder laat het verloop van het begrotingssaldo 2025-2028 zien ten opzichte van de huidige meerjarenraming. De wijzigingen in deze begroting ten opzichte van de huidige meerjarenraming zijn het gevolg van de verwerking van de financiële kaders en de voorstellen zoals geschetst in de kaderbrief 2025. Deze begroting bevat echter ook een aantal nieuwe ontwikkelingen (bijstellingen begroting 2025).

	2025	2026	2027	2028
Vigerende meerjarenraming	310	366	1.669	14.337
Bijstellingen kaderbrief 2025	-15.799	-16.838	-3.117	-13.643
Bijstellingen begroting 2025	1032	6.878	10.617	10.564
Begrotingssaldo	-14.457*	-9.594*	9.169	11.258

*een negatief begrotingssaldo is voordelig

De mutaties die nieuw in de begroting zijn opgenomen en groter dan €250.000, zijn hieronder nader gespecificeerd en kort toegelicht.

Beleidsdoel en toelichting begrotingsmutatie (Bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
<u>1.1 Faciliteren van het provinciaal bestuur</u> Extra lasten in verband met herijking fractievergoedingen, formatiewijzigingen bij de Statengriffie en extra budget voor integriteitsonderzoeken.	400	400	400	400
<u>2.1 Bijdrage aan de energietransitie</u> Op basis van motie 58-2024 is in de begroting 2025 een aanvullend budget voor het verduurzamen van maatschappelijke vastgoed opgenomen.	1.500			
<u>4.2 Openbaar vervoer waarborgen</u> Actualisatie berekening afschrijvingen.	-600			
<u>4.3 Faciliteren gebruik infrastructurele netwerken</u> Actualisatie berekening afschrijvingen.	-650	-453	-468	-468
<u>4.4 Infrastructuur verduurzamen, verbeteren en in stand houden</u> Actualisatie berekening afschrijvingen.	-5.278	-3.208	-1.513	-1.968
<u>5.4 Verbeteren kwaliteit, benutten en beheren van water</u> Hogere lasten en naar beneden bijstellen van baten voor grondwater. Het verschil tussen de baten van de grondwaterheffing en de daaraan gerelateerde lasten, wordt met de voorziening grondwater afgerekend.	351	351	351	351
<u>7.1 Algemene dekkingsmiddelen</u> Actualisatie van de rentelasten van het renteresultaat.	2.220	6.277	7.616	8.606
<u>7.1 Algemene dekkingsmiddelen</u> Op basis van de meicirculaire 2024 wordt de raming van de algemene uitkering naar beneden bijgesteld. Dit is het gevolg van lagere accressen die op hun beurt het gevolg zijn van een lagere loon-en prijsontwikkeling.	3.450	3.865	4.585	3.996
Overige mutaties <250.000	-361	-354	-354	-353
Totaal mutatie begroting 2025	1.032	6.878	10.617	10.564

Structureel evenwicht

Elke provincie moet zorgen voor een begroting die ‘structureel en reëel in evenwicht’ is of dat dit in de eerstvolgende jaren van de meerjarenraming tot stand zal worden gebracht. Provinciale Staten stelt daarbij de kaders en controleert het bestuur. De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties houdt toezicht op de ontwikkeling van de financiële positie van provincies.

Wanneer de begroting niet structureel en reëel in evenwicht is en de meerjarenraming niet aannemelijk maakt dat er een herstel van het evenwicht komt, wordt preventief toezicht ingesteld. Dat houdt in dat de begroting en alle besluiten met begrotingswijzigingen gedurende het jaar vooraf ter goedkeuring aan Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in Den Haag worden voorgelegd.

Om vast te kunnen stellen of er sprake is van een structureel evenwicht, wordt gekeken of de structurele lasten lager zijn dan de structurele baten. In de tabel hieronder blijkt dat dit voor het laatste jaar van de meerjarenraming niet het geval is. Dit heeft vooral te maken met de verlaging van het provinciefonds en de hogere rentelasten. Dit houdt in dat enkel vanaf het jaar 2028 de jaarlijks terugkerende lasten niet volledig worden gedekt door jaarlijks terugkerende baten.

Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

In 2023 hebben we conform het nieuwe coalitieprogramma een andere koers ingezet waarbij we voor veel ambities die in het verleden uit reserves werden gedekt nu, structurele middelen beschikbaar hebben gesteld. Daardoor hoeft minder een beroep te worden gedaan op bestemmingsreserves. In de onderstaande tabel is de ontwikkeling hiervan te zien: de mutaties aan de reserves nemen vanaf 2026 meerjarig af. Er wordt dus steeds minder onttrokken en vanaf 2028 wordt er per saldo zelfs meer gestort in de reserves. Hier wordt de voorgenomen trend zichtbaar.

Presentatie van het structureel begrotingssaldo (bedragen x € 1.000)

Min is voordelig	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028
Saldo van baten en lasten	99.051	24.738	18.072	-12.267
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-113.508	-34.332	-8.904	23.525
Begrotingssaldo na bestemming	-14.457	-9.594	9.169	11.258
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	460	6.118	14.730	7.751
Structureel begrotingssaldo	-14.917	-15.712	-5.562	3.507

Overige ontwikkelingen begroting 2025

Nieuw dit jaar is dat we bij de begroting 2025 een klimaatparagraaf hebben toegevoegd. Zoals in de Kaderbrief is voorgesteld hebben wij deze paragraaf toegevoegd als standaard onderdeel van de begroting.

Verder is ook ten opzichte van de begroting 2024 de paragraaf Wet Open Overheid (WOO) toegevoegd. Dit is de openbaarheidsparagraaf van de provincie Noord-Holland conform Artikel 3.5 van de Wet open overheid. In deze wet is de verplichting opgenomen voor bestuursorganen om informatie uit eigen beweging openbaar te maken: de actieve openbaarmakingsplicht. Informatie moet voor een ieder openbaar worden gemaakt indien dit zonder onevenredige inspanning of kosten redelijkerwijs mogelijk is.

Bij het opstellen van de jaarstukken 2023 is gebleken, dat de indeling van de tabellen in hoofdstuk 3 programma 8 ‘Overzicht Financiën en bedrijfsvoering’, zoals opgenomen in de begroting 2023, niet

voldoen aan de voorgeschreven indeling conform BBV. De tabellen conform BBV hebben wij in de jaarstukken 2023 toegevoegd. In de begroting 2025 hebben wij naar aanleiding van de jaarstukken 2023 de tabellen aangepast in het programma 'Overzicht algemene middelen en organisatie'.

Tot slot hebben wij in navolging van de motie M164-2023: Europese subsidiestromen inzichtelijk maken (in de begroting) een bijlage toegevoegd bij deze begroting.

Besluit 2: de positieve begrotingssaldi van 2025 en 2026 aan de algemene reserve toe te voegen.

Moeilijke keuzes

De trend van een teruglopend begrotingsresultaat is eerder bij de kaderbrief 2025 geconstateerd. Hierin zijn een aantal bezuinigingsvoorstellen gedaan die door Provinciale Staten deels niet zijn overgenomen. Door met name de ontwikkeling van de financieringspositie, de negatieve ontwikkeling in de uitkering van het provinciefonds en het niet overnemen van deze bezuinigingsvoorstellen staat de begroting vanaf 2027 onder druk. Naast deze ontwikkelingen zijn er ook nog een aantal onzekerheden die bij de kaderbrief 2025 zijn benadrukt. Deze kunnen een forse impact hebben op de financiën. Het betreft de vervallen vrijstelling motorrijtuigenbelasting (MRB) op elektrische voertuigen en de invoering van het nieuwe verdeelmodel provinciefonds. Dit betekent dat er in de toekomst mogelijk moeilijke keuzes gemaakt moeten worden om de begroting weer in evenwicht te brengen, ingrijpende maatregelen zijn hierbij onvermijdelijk. Wij achten het verstandig om in het licht van deze ontwikkelingen en het verloop van het begrotingssaldo, de positieve resultaten voor de jaren 2025 en 2026 achter de hand te houden voor de negatieve begrotingssaldi van de jaren daarna. De kaderbrief 2026 is het eerstvolgende moment waarop het meerjarige beeld van de financiële positie wordt bijgesteld. In deze kaderbrief zullen wij voorstellen doen om tot een sluitend financieel meerjarenbeeld en een solide ontwikkelpad van onze financiële positie (met name de schuldquote en solvabiliteit) te komen. Ook als hiervoor ingrijpende maatregelen noodzakelijk zijn.

Besluit 3: De kredieten ter uitvoering van het integraal meerjarenprogramma infrastructuur (iMPI) beschikbaar te stellen.

In de financiële verordening is opgenomen dat kredieten (exclusief BTW) bij de begroting ter besluitvorming aan Provinciale Staten worden voorgelegd. Per kredietaanvraag melden wij of voor de maatregelen een bijdrage van derden en/of dekking uit eigen reserves wordt verkregen en welke bedragen uiteindelijk ten laste van welke kapitaallasten komen.

De kredieten zijn in onderstaande tabellen samengevat.

Vervangingsinvesteringen

project- nummer	Begroting 2025		kredietsoort	reeds beschikbaar krediet	krediet- aanvraag	totaal krediet	jaar oplevering
	kredietbesluiten vervangingsinvesteringen						
VRI- programma	VRI-programma - Vervanging - VRI's einde levensduur door iVRI's deel 1		wegen		12.000.000	12.000.000	2027
N197a-02	N197a-02 - Vervanging - VRI Wijkerstraatweg en LED verlichting		wegen		750.000	750.000	2026
	Totaal kredietbesluiten				12.750.000		

Verbeter- en uitbreidingsinvesteringen

project-nummer	Begroting 2025 kredietbesluiten verbeter- en uitbreidingsmaatregelen	reeds beschikbaar krediet	krediet-aanvraag	bijdragen derden	provinciaal financieringsbudget		totaal krediet	jaar oplevering
					reserve OPI	kapitaallasten		
alg-42	Busbaan Wijckermolen (busstation Beverwijk - Wijckermolen)	4.150.000	250.000	250.000		0	4.400.000	2026
alg-48	Voetgangersoversteken toevoegen bij vervangen VRI's		250.000			250.000	250.000	2027
N197-04	Busbaan Wijckerpoort (Velsertaverse - busstation Beverwijk)	24.550.000	1.350.000			1.350.000	25.900.000	2026
N200-06	Kortetermijnmaatregelen Kop van de Zeeweg (N200)	150.000	100.000			100.000	250.000	2024
N510-08	Aanleg bronbemaling		600.000			600.000	600.000	2025
Wijziging dekking kredieten								
N197-04	Busbaan Wijckerpoort (Velsertaverse - busstation Beverwijk)		0		-250.000	250.000	0	2026
			0	0	-250.000	250.000	0	
Totaal kredietbesluiten			2.550.000	250.000	-250.000	2.550.000		

Nieuwe kredietaanvragen

- a. **Programma vervanging verkeersregelininstallaties**
maatregel VRI-programma - Vervanging - VRI's einde levensduur door iVRI's € 12.000.000
Het krediet komt ten laste van de kapitaallasten vervangingsinvesteringen.
- b. **Vervanging - VRI Wijkerstraatweg en Led verlichting**
maatregel N197a-02 - Vervanging - VRI Wijkerstraatweg en LED verlichting € 750.000
Het krediet komt laste van de kapitaallasten vervangingsinvesteringen.
- c. **Busbaan Wijckermolen (busstation Beverwijk -Wijckermolen)**
maatregel alg-42 - Verbetering - Busbaan Wijckermolen (busstation Beverwijk-Wijckermolen) € 250.000
De kredietverhoging wordt gedekt door een bijdrage van € 250.000 van de gemeente Beverwijk.
- d. **Voetgangersoversteken toevoegen bij vervanging VRI's**
maatregel alg-48 - Verbetering - Voetgangersoversteken toevoegen bij vervangen VRI's € 250.000
Het krediet komt ten laste van de kapitaallasten verbeter- en uitbreidingsinvesteringen.
- e. **Busbaan Wijckerpoort (Versertraverse - busstation Beverwijk)**
maatregel N197-04 - Verbetering - Busbaan Wijckerpoort (Velsertaverse-busstation Beverwijk) € 1.350.000
De kredietverhoging komt laste van de kapitaallasten verbeter- en uitbreidingsinvesteringen. Voor deze maatregel is reeds een krediet beschikbaar van € 24.550.000. Met deze kredietaanvraag komt het totale krediet op € 25.900.000. Daarnaast wordt de dekking van het krediet uit de reserve OPI van € 14.050.000 verlaagd met € 250.000 tot € 13.800.000. Dit bedrag komt extra ten laste van de kapitaallasten. Het bedrag van € 250.000 dat hiermee vrijvalt, wordt ingezet als dekking voor de kredietverhoging van maatregel alg-42.
- f. **Kortetermijnmaatregelen Kop van de Zeeweg (N200)**
maatregel N200-06 - Verbetering - Kortetermijnmaatregelen Kop van de Zeeweg € 100.000
De kredietverhoging komt ten laste van de kapitaallasten verbeter- en uitbreidingsinvesteringen. Voor deze maatregel is reeds een krediet beschikbaar van € 150.000. Met deze kredietaanvraag komt het totale krediet op € 250.000.
- g. **Aanleg bronbemaling**
Maatregel N510-08 - Verbetering - Aanleg bronbemaling € 600.000
Het krediet komt ten laste van de kapitaallasten verbeter- en uitbreidingsinvesteringen.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

A.Th.H. van Dijk, voorzitter

M.J.H. van Kuijk, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit

Nr.

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 27 augustus 2024;

besluiten:

1. De begroting 2025 en meerjarenraming 2026-2028 vast te stellen;
2. De positieve saldi van de jaren 2025 en 2026 aan de algemene reserve toe te voegen ten behoeve van de onzekere beleidsmatige omstandigheden en het negatieve financieringssaldo.
3. Ter uitvoering van het iMPI 2025-2032 de volgende kredieten beschikbaar te stellen:

a. VRI-programma – Vervanging - VRI's einde levensduur door iVRI's	€ 12.000.000
b. N197a-02 - Vervanging - VRI Wijkerstraatweg en LED verlichting	€ 750.000
c. Alg-42 – Verbetering - Busbaan Wijckermolen (busstation Beverwijk-Wijckermolen)	€ 250.000
d. alg-48 – Verbetering - Voetgangersoversteken toevoegen bij vervangen VRI's	€ 250.000
e. N197-04 – Verbetering - Busbaan Wijckerpoort (Velsertraverse-busstation Beverwijk)	€ 1.350.000
f. N200-06 – Verbetering - Kortetermijnmaatregelen Kop van de Zeeweg	€ 100.000
g. N510-08 - Verbetering - Aanleg bronbemaling	€ 600.000

Haarlem,

Provinciale Staten voornoemd,

voorzitter,

statengriffier,